

Liefde voor het eerste gezicht

Er is al veel onderzoek gedaan naar hechting, maar over 'bonding', de band die ouders voelen met hun baby, weten we nog maar heel weinig. Nieuw onderzoek toont aan dat de gevoelens die ouders tijdens de zwangerschap voor hun baby koesteren een goede voorspeller zijn voor hun gevoelens als de baby groter wordt. De liefde van ouders blijkt verrássend constant.

Rachel Verweij

Evi de Cock promoveerde in september 2017 op het onderwerp 'bonding vanaf de zwangerschap tot in de peuterijd'. Wat de Cock en haar team ontdekten, is dat er een duidelijk statistisch verband bestaat tussen de gevoelens van ouders tijdens de zwangerschap en de gevoelens op het moment dat hun kind 6 maanden, respectievelijk 2 jaar oud is.

Dit was op zich al een sterke uitkomst, maar toen de onderzoekers onderscheid gingen maken in groepen ouders, werd het patroon nog duidelijker zichtbaar. Ze vonden vier duidelijke groepen ouders, van een minder sterke tot een zeer sterke betrokkenheid, maar in alle groepen bleek deze

band vrij constant te zijn in de tijd. De Cock: "We hadden eigenlijk verwacht dat er ook een groep ouders zou zijn die tijdens de zwangerschap niet zo'n sterke band voelde met hun baby en waarbij dat na de bevalling helemaal goed kwam. Het gekke was dat zo'n groep er niet bleek te zijn. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat het nóóit voorkomt dat de band in de loop van de tijd verandert, maar dit zijn blijkbaar uitzonderingen."

Een andere interessante uitkomst vond zij dat er in de groep met de sterke band meer laagopgeleide ouders waren. "Zou dat komen doordat het in deze groep meer geaccepteerd is als moeders thuisblijven bij de baby?"

Ontwikkeling baby

De band die ouders voelen blijkt heel belangrijk voor de ontwikkeling van hun baby. Peuters van ouders met minder sterke gevoelens van liefde hadden meer moeite met de regulatie van hun gedrag en emoties. De peuters reageerden impulsiever, raakten eerder van streek of reageerden overdreven bij kleine problemen.

Het grappige is dat praktijkmensen dit vaak wel herkennen. De Cock: "Laatst presenteerde ik de resultaten aan een groep leidsters van een kinderdagverblijf. Zij vonden het eigenlijk heel logisch. De ouders die zich goed voorbereiden, gezond leven en positief praten over de baby in hun buik,

zijn ook degenen waar de opvoeding relatief gemakkelijk gaat.”

Perspectief ouders

Toch is dit nog een onontgonnen terrein in de wetenschap. Want wat is bonding nu eigenlijk precies? De Cock: “Het begrip wordt vaak verward met het begrip hechting. Maar het is niet hetzelfde. Waar ‘hechting’ kijkt naar het vormen van de ouder-kindrelatie vanuit het perspectief van de baby, kijkt ‘bonding’ ernaar vanuit het perspectief van de ouder. De relatie is immers niet gelijkwaardig: een kind zoekt in tijden van nood steun bij de hechtingsfiguur - de ouder-, niet andersom.” In sommige gevallen zoekt een ouder overigens wél steun bij een jong kind. Deze uitzonderingen bevestigen de regel dat de relatie ongelijkwaardig is, omdat het kind niet opgewassen is tegen deze taak en hiervan nadelige gevolgen ondervindt.

Opvoedstress

Wat levert dit onderzoeksperspectief (nl. vanuit de ouder) op? De onderzoekers ontdekten onder meer dat prenatale bonding een voorspeller is van opvoedingsstress. Hoe beter de gevoelde band in die allereerste periode, hoe minder stress ouders voelden als hun baby de peuterleeftijd bereikte. Wellicht maakt de liefde die ouders voelen, dat de dagelijkse zorgen en taken minder zwaar worden ervaren?

Ook ontdekten ze dat prenatale bonding een voorspeller is van vertrouwen in de eigen capaciteiten als ouder. Dit op een moment, namelijk tijdens de zwangerschap, dat het

Vaderrol

De Cock heeft als één van de eersten ook de band die vaders voelen met hun kind uitgebreid bestudeerd. De gevoelens van vaders blijken vooral veel overeenkomsten te vertonen met die van moeders. Ook bij vaders vond ze een grote stabiliteit in de gevoelde band. Op enkele onderdelen vond ze wel (kleine) verschillen tussen vaders en moeders:

- Vaders hebben minder sterke gevoelens voor de foetus in de baarmoeder. Na de geboorte trekt dit meer gelijk.
- Moeders lijken een grotere invloed te hebben op vaders dan andersom. Wanneer moeders een zwakke band rapporteerden, ervoeren vaders ook vaker een zwakke band, meer opvoedingsstress of een moeilijk temperament van het kind.

gedrag van de baby nog geen invloed kan hebben op dit vertrouwen.

Andersom ontdekten ze ook dat het gedrag van de baby sterke invloed heeft op gevoelens van stress en zelfvertrouwen. Dit onderzochten ze met behulp van een levensechte pop die kon huilen.

Braakliggend terrein

Wat is nu het praktische nut van deze kennis? De Cock: “Als de gevoelens van ouders tijdens de zwangerschap zo’n goede voorspeller zijn van latere problemen, kunnen we deze ouders dus al heel vroeg hulp bieden. Een enorme kans voor preventie!”

Overigens is bij gebrek aan onderbouwde interventies nog weinig bekend over hoe deze hulp eerder kan worden geboden. Hier ligt volgens De Cock nog een groot braakliggend terrein. “Wellicht helpt het ouders om, bijvoorbeeld in een zwangerschapscursus,

bewust aandacht te besteden aan hun ongeboren baby, zich een voorstelling van hem of haar te maken, moeite te doen om gezond te leven etc. En misschien is er tijdens de zwangerschap al hulp op maat mogelijk. We zien bijvoorbeeld dat bij de groep met de lage kwaliteit band meer angst- en stressgevoelens en meer psychosociale problemen voorkomen, terwijl partners elkaar ook minder steunen. Een snelle doorgeleiding naar therapie of, minder zwaar, naar cursussen mindfulness of maatschappelijke zorg kan ouders ondersteunen en de opvoeding makkelijker maken.”

Het onderzoek laat zien dat dit soort steun niet alleen belangrijk is voor het psychosociaal welbevinden van ouders, maar ook voor de ontwikkeling van de baby. Verloskundigen en andere zorgverleners die met aanstaande ouders werken, spelen hier een belangrijke rol! ●

Dit artikel is ons aangeboden door Babywerk: www.babywerk.net. Het onderzoek van Evi de Cock biedt nieuwe empirische ondersteuning voor de perinatale voorlichting, cursussen en workshops van Babywerk.

auteursinformatie

Rachel Verweij (verweij@hech-teband.nl) is freelance journalist en draagdoekconsulent.